

Zpátky do minulosti: rádia našich dědů a pradědů

V květnu letošního roku uplyne 90 let od chvíle, kdy českým rozhlasovým éterem poprvé zaznělo „Haló, haló.“ Cesta k rozhlasovému vysílání však nebyla vůbec snadná a vůbec první pokusy s dálkovým přenosem signálu (pomineme-li pravěké kouřové signály či středověké pěší posly) datujeme až do 1. poloviny 19. století.

První patent na elektrický telegraf, používaný především na železnici, přišel v Anglii v roce 1837.

O sedm let později vytvořil americký malíř Samuel Morse systém kódující abecedu na skupinu teček a čárek a vytvořil tak nový komunikační prostředek, používaný dalších více než stolet. Prvním, a limitujícím médiem pro přenos zpráv elektrickým telegrafem, byly elektrické kabely. Aby do konkrétních míst bylo možné telegrafické zprávy (= telegramy) poslat, musely se nej-

prve položit kabely, k doručování zpráv se časem začaly užívat i kabely podmořské. Velký zlom v rozvoji telegrafie proto nastal až s vynálezem bezdrátového telegrafu, souvisejícím s šířením rádiového signálu.

Prvním, kdo poslal rádiový signál přes oceán, byl v roce 1901 italský inženýr Guglielmo Marconi (1874–1937). Zatímco u ka-

belové telegrafie se zprávy automaticky zapisovaly na papírovou pásku, u bezdrátové musel být pro příjem signálu nutně přítomný pracovník, schopný ihned zprávu vysílanou v morseovce dekódovat a zapisovat.

Upuštění od bezdrátové telegrafie nastalo s rozvojem dálkopisu a faxu, v současnosti telegrafii používají především radi-

oamatěři. Radiotelegrafie byla až do 1. světové války především záležitostí vojenskou, na území samostatného Československa se s výstavbou vlastních telegrafních stanic začalo v roce 1921, poté se již začalo i s experimenty s přenosem zvuku a odtud je již jen krůček k zavedení rozhlasového vysílání roku 1923. Zlatou éru u nás zažil rozhlas ve 30. letech, kdy už přijímač vlastnilo přes milion domácností, v rozhlase se objevovaly nejrůznější žánry a začalo se, vzhledem k tehdejší napjaté politické situaci, vysílat i do zahraničí.

Pokud se chcete podívat na proměny nejen rozhlasových přijímačů, ale i televizorů, magnetofonů či fotoaparátů, navštivte muzeum ve Valašském Meziříčí.

Od 31. ledna do 9. června zde budou k vidění stovky historických exponátů dokumentujících vývoj sdělovací techniky.

Mgr. Ivana Martišková, historik MRV, Valašské Meziříčí

Foto: Rádio a televizní přijímač Tesla 4002A, v podniku Tesla Strašnice vyráběný od roku 1954

